

OBRA DOIRO

PROPOSTA DUNHA ACTIVIDADE PARA A INTRODUCCIÓN DA DIVERSIDADE SEXUAL NAS AULAS DE CIENCIAS NA EDUCACIÓN SECUNDARIA

MONTERO VILAR, SANTIAGO
IES San Clemente.

PALACIOS CASTRO, CRISTINA
Asociación Arelas.

GARCÍA-RODEJA GAYOSO, ISABEL
Dpto. de Didácticas Aplicadas. USC.

INTRODUCCIÓN

Nesta comunicación propónse unha actividade para o alumnado da ESO nas materias de ciencias, denominada “o colexio de pediatras americano desmontaba a ideoloxía de xénero”. Os obxectivos principais da mesma son dous: por unha banda cumprir cun dos estándares de aprendizaxe que existen nas materias de bioloxía e xeoloxía, e física e química dos diferentes cursos da ESO “interpreta a información de carácter científico a partir de diversas fontes” e por outra dar cumprimento ao tratamento dun dos temas transversais na ESO visibilizando a realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

CONTEXTO

Os casos de acoso escolar son cada día máis comúns nas aulas. Algúns autores como Pichardo (2015) indica que o perfil das vítimas que sofren acoso correspóndese cos que posúe algún tipo de trazo que se identifica como “non-normal”. Por tanto ter unha orientación sexual, unha identidade de xénero ou un comportamento xenérico non maioritario convérteles nun grupo extremadamente vulnerable ante o acoso. Tanto é así que a orientación sexual ou a identidade de xénero é unha das principais razóns de acoso escolar entre iguais. Esta afirmación faise evidente nun estudo da federación estatal de lesbianas, gais e transexuais e grupo de dereitos humanos de COGAM sobre acoso escolar homofóbico (FELGTB e COGAM, 2013) onde 3 de cada 4 enquisados sinala sufrir algún tipo de discriminación. Este tipo de acoso é denominado por moitos investigadores entre outros Platero (2008) como bullying homofóbico.

Aínda que é innegable o avance que se fixo no noso país, en canto a recoñecemento e visualización de persoas LGTBI; é igual de certo que aínda non se alcanzou a igualdade plena, e menos dentro do contexto educativo pois, a pesar de que estas persoas son un grupo de risco á hora de sufrir acoso escolar e que a lexislación as ampara os propios docentes recoñecen que non existe unha gran variedade de materiais e recursos (Pichardo e Moreno, 2015).

No últimos catro anos xurdiron con forza as asociacións de familias con fillos e fillas trans. Onde unha das súas principais reivindicacións é que as escolas sexan un lugar seguro para os seus fillos e fillas. Estas asociacións activistas han potenciado que nos colexios e institutos fálese da transexualidade infantil, xa que o consideran un tema tabú como mostra que a maioría de libros de texto das distintas materias nin se queira fan mención á mesma.

Certos sectores da sociedade non recoñecen a existencia dunha fobia cara a estas persoas. É máis reverten o argumento e falan de ideoloxía de xénero e ampáranse na liberdade de educación e de expresión para advertir sobre os contidos en diversidade sexual. En definitiva pretende a non visualización de gran diversidade persoal e familiar que existe na sociedade e que este tema sexa tabú para o alumnado xa que pretende que non se aborde no contexto escolar. O maior problema disto é que pon en dúbida a idea dunha escola como un espazo aberto á diversidade (Lara, 2016) e o que é peor que a escola deixe de ser un lugar seguro para moitos alumnos e alumnas que son discriminados e acosados por ser quen son. Os máis belixerantes chegaron facer campañas moi mediáticas como é o caso do autobús de hazteoír. A súa campaña de comunicación baseábase en dicir unha serie, segundo eles, de verdades en nome da ciencia. Usan expresións como “a ciencia di”, ou “isto é unha verdade científica”.

Neste caso concreto a asociación hazteoír ten equivocado o concepto de ciencia, que se asemella máis a unha fe relixiosa que ao mecanismo cultural que nos permite coñecer a natureza. É neste último punto onde os educadores de ciencias podemos traballar co noso alumnado a súa concepción da ciencia desde os artigos deste colectivo.

ACTIVIDADE

Título: “Valor das fontes”.

Duración: media sesión.

Cursos: materias de Bioloxía e Xeoloxía e de Física e Química da ESO.

Lugar e agrupamentos: aula e divididos en grupos de tres persoas.

Recursos: unha fotocopia por grupo do artigo collido na rede <https://www.actuall.com/familia/el-colegio-americano-de-pediatras-desmonta-la-ideologia-de-genero-y-la-transsexualidad-infantil-en-8-puntos/>

Obxectivos: - interpretar a información de carácter científico a partir de diversas fontes.
- visibilizar a realidade da transexualidade infantil.

Desenvolvemento: A partir da lectura do artigo “o colexio de pediatras de Estados Unidos desmontaba a ideoloxía de xénero”, do medio da rede “actuall” pertencente a asociación hazteoír, propónse que o alumnado valore as fontes tanto as que escriben o artigo como as que son citadas no mesmo. Para isto valorarase a maior ou menor necesidade de guiar o alumnado cunha ficha con preguntas como as seguintes: Que fontes usan? Quen son o colexio de pediatras de USA? É un organismo oficial? A quen pertence o medio actuall? Que liña editorial ten? A ciencia é un ente concreto? Pode cometer erros?...

Finalmente farase unha posta en común co gran grupo.

BIBLIOGRAFÍA

- DOG: Decreto 86/2015, de 25 de junio, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- FELGTB y COGAM 2013: Estudio 2013 sobre la discriminación por orientación sexual y/o identidad de género en España. Informe realizado por la Federación FELGTB y Grupo Educación COGAM.
- <https://www.actuall.com/familia/el-colegio-americano-de-pediatras-desmonta-la-ideologia-de-genero-y-la-transsexualidad-infantil-en-8-puntos/>
- Garrido L, y Salvador A, (2017) bullying y homofobia en el sistema educativo. Trabajo fin de grado. Universidad de Granada.
- PICHARDO, J.L. 2015: Introducción. En Pichardo, J. L. de Stéfano, M., Sánchez, M., Puche, L., Molinuevo, B., y Moreno, O., Diversidad sexual y convivencia: Una oportunidad educativa (9-12). Madrid, España: Universidad Complutense de Madrid.
- PICHARDO, J.L., MORENO, O. 2015: Diversidad sexual y convivencia: Perspectiva del profesorado. En Pichardo, J. I., de Stéfano, M., Sánchez, M., Puche, L., Molinuevo, B., y Moreno, O., Diversidad sexual y convivencia: Una oportunidad educativa (21-46). Madrid, España: Universidad Complutense de Madrid.